

Notat

Handlingsplan for forskningsevaluering 2008-2010

Handlingsplanen indeholder en oversigt over de evalueringer, som Forsknings- og Innovationsstyrelsen (FI) igangsætter i 2008 og 2009 samt de evalueringer, som påtænkes igangsat i 2010. Derudover indeholder handlingsplanen korte beskrivelser af de enkelte evalueringers formål og målgruppe.

21. oktober 2008

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
CVR-nr. 1991 8440

Evalueringsoversigt

Nedenstående evalueringer igangsættes i 2008 og 2009.

År	Evalueringer
2008	1. Post doc. 2. Female Researchers in Joint Action (FREJA) 3. Yngre forskere 4. Internationalt samarbejde om fordeling af forskningsmidler
2009	1. Forskningskonsortier 2. Infrastruktur 3. Fødevarerforskning 4. Konventionsbårne internationale aktiviteter 5. Deltagelse i EU-rammeprogrammer

Sagsnr. 08-043892
Side 1/5

Hvad angår evalueringerne af *Post doc.*, *Female Researchers in Joint Action (FREJA)* og *Yngre forskere*, som alle igangsættes i 2008, så vil disse blive tænkt sammen i en evaluering af yngre forskeres karriereveje.

I 2010 påtænkes igangsat dels en evaluering inden for sundhedsvidenskab, dels en evaluering af energiprogrammer og dels en evaluering af karriereveje for forskeruddannede – eventuelt som opfølgning på 2008-evalueringen. Ministeren vil dog først i 2009 træffe endelig beslutning om hvilke evalueringer, der skal igangsættes i 2010.

Evalueringer, som igangsættes i 2008

I det følgende er de enkelte evalueringer kort beskrevet med hensyn til formål og målgruppe.

1. Female Researchers in Joint Action (FREJA)

På finansloven for 1998 var der afsat 78 mio. kr. til gennemførelse af programmet *Female Researchers in Joint Action (FREJA)*. Formålet med programmet var at øge antallet af kvindelige forskere og dermed forbedre udnyttelsen af Dan-

marks forskningspotentiale. Evalueringen af programmet blev gennemført som selvevaluering uden et uafhængigt panel.

Siden er FREJA-programmet blevet brugt som eksempel til efterfølgelse, og evalueringen vil udover FREJA-programmet inddrage andre initiativer til fremme af kvindelige forskeres karriereudvikling, herunder Det Frie Forskningsråds initiativ "Kvindelige Forskningsledere".

Formålet med evalueringen er at kvalificere valg og prioritering af virkemidler på baggrund af en vurdering af, om initiativerne har virket efter hensigten. Målgruppen for evalueringen er dels det politiske system, dels de forskningsfinansierende organer.

2. Post doc.

Post doc.-støtteformen bruges til at rekruttere nye forskningstalenter. Dermed er støtteformen et af de væsentlige bidrag til udviklingen af dansk forsknings talentmasse. De senere år er der satset massivt på at øge antallet af ph.d.ere. I globaliseringsaftalen er der således afsat midler, så der i 2010 kan optages godt 2.400 ph.d.-studerende. Imidlertid øges antallet af post doc.-stillinger ikke tilsvarende. Samtidig viser undersøgelser, at den overvejende begrundelse blandt de forskeruddannede for ikke at arbejde som forsker er, at jobmulighederne som forsker er meget begrænsede.

Formålet med evalueringen er at kvalificere valg og prioritering af virkemidler. Dette skal ske på baggrund af en vurdering af, om støtteformen fungerer efter hensigten. Herunder skal det også undersøges, om evalueringen tiltrækker de relevante kandidater samt på længere sigt om den bidrager positivt til en forskerkarriere. Målgruppen for evalueringen er primært de forskningsfinansierende organer.

3. Yngre forskere

Der er blevet gennemført en særlig indsats for at støtte fremragende yngre forskeres karriere. Indsatsten har blandt andet omfattet særlige midler, som er uddelt af en programkomité under det strategiske forskningsråd i 2004 og 2005. Formålet var at give de yngre forskere mulighed for at samle en kreds af forskere og forskerstuderende for på denne måde at etablere et forskerteam eller at gennemføre et kollektivt forskningsprojekt. Desuden har de faglige forskningsråd prioriteret at støtte yngre forskere.

Formålet med evalueringen er at skabe grundlag for valg og prioritering af virkemidler. Dette skal ske på baggrund af en vurdering af, om støtteformen har virket efter hensigten og om virkemidlet har givet mulighed for at støtte yngre forskere i deres faglige udvikling. Målgruppen for evalueringen er primært de forskningsfinansierende organer.

4. Internationalt samarbejde om fordeling af forskningsmidler

Et nyt aspekt af internationalisering af forskningen er det uddelingsmæssige samarbejde mellem forskellige landes forskningsfinansierende organer. Et aktuelt eksempel på et sådant samarbejde er ERA-net BONUS+. Det er et "Joint call", hvor Forskningsrådet for Natur og Univers deltager med ca. 9 mio. kr. med 7 andre lande i østersøregionen i "Joint Baltic Sea Research Programme". Sammenlignet

med andet internationalt samarbejde, som Det Frie Forskningsråd (DFF) deltager i, er BONUS meget langt fremme. Udover BONUS+ kan andre ordninger for uddelingsmæssige samarbejde inddrages.

Formålet med evalueringen er at skabe grundlag for strategiudvikling på baggrund af en vurdering af det uddelingsmæssige samarbejde; herunder tilfredshed blandt brugerne. Målgruppen for evalueringen er primært de forskningsfinansierende organer - herunder DFF - der kan anvende evalueringen i forhold til prioritering og deltagelse i fremtidige internationale samarbejder.

Evalueringer, som igangsættes i 2009

I det følgende er de enkelte evalueringer kort beskrevet med hensyn til formål og målgruppe.

1. Forskningskonsortier

I udmøntningen af forskningsbevillinger prioriteres det ofte, at midlerne bruges af en gruppe aktører frem for blot af en enkelt forsker. Det betyder, at flere forskningsinstitutioner arbejder sammen – ofte også med private eller offentlige virksomheder. Forskningskonsortier stiller store krav til samarbejdsrelationer og forskningsledelse.

Formålet med evalueringen er at kvalificere valg og prioritering af virkemidler i forhold til anvendelsen af virkemidler. Dette skal ske på baggrund af vurdering af, om forskningskonsortier virker efter hensigten. Herunder skal man også undersøge, om de bidrager til øget kvalitet. Målgruppen for evalueringen er primært de forskningsfinansierende organer.

2. Infrastruktur

Forskningsrådssystemet bidrager med betydelige beløb til større infrastrukturer både i Danmark og i udlandet til såvel enkeltforskere som forskergrupper. På denne måde gives der mulighed for at anskaffe eller opbygge særligt omkostningstunge faciliteter.

Formålet med evalueringen er at kvalificere valg og prioritering af virkemidler på baggrund en vurdering af, om støtteformen virker efter hensigten. I den forbindelse skal evalueringen give viden om etablering, udvikling, indkøb og anvendelse af infrastruktur. Målgruppen for evalueringen er primært de forskningsfinansierende organer.

3. Fødevarerforskning

Fødevarerforskning kombinerer en lang række forskellige forskningsdiscipliner fra jordbrugs-, natur- og teknisk videnskab til sundhedsvidenskab, samfundsvidenskab og humaniora. Fødevarerforskning finder sted på både offentlige forskningsinstitutioner og i virksomheder. Den finansieres via basismidler, konkurrenceudsatte midler og direkte af erhvervslivet.

Formålet med evalueringen er dels at skabe synlighed omkring forskningsindsatsen på området, og dels at skabe grundlag for politikudvikling på baggrund af en vurdering af kvaliteten og organiseringen af dansk fødevarerforskning med særligt henblik på finansiering og samarbejde. Det betyder, at man kan inddrage relatio-

nerne mellem offentlige forskningsinstitutioner og erhvervslivet samt relationerne mellem dansk og international forskning. Evalueringen kan med fordel omfatte Fødevarerministeriets forskningsprogrammer. Målgruppen for evalueringen er primært det politiske system, der kan anvende evalueringen til politikudvikling. Desuden kan evalueringen anvendes af de forskningsfinansierende organer i forhold til valg og prioritering af virkemidler inden for området. Endelig kan forskere og andre interesserede inden for området få mulighed for at få et samlet overblik over området til brug for fremtidigt samarbejde.

Evalueringen skal koordineres med dels Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, dels Dansk Fødevarer Forum.

4. Konventionsbårne internationale aktiviteter

Danmark har konventionsbårne medlemskaber af store internationale forskningsinfrastrukturer som fx CERN (Det europæiske Center for Højenergifysik), ESO (Den Europæiske Organisation for Astronomisk Forskning) og EMBL (Det Europæiske Molekylærbiologiske Laboratorium). Der er betydelige midler bundet til disse medlemskaber.

Formålet med evalueringen er at skabe baggrund for politik- og strategiudvikling med henblik på at forbedre det danske udbytte af at deltage i de konventionsbårne internationale aktiviteter. Dette skal ske på baggrund af en vurdering af, om konventionsbårne medlemskaber virker efter hensigten. Herunder skal evalueringen identificere muligheder og barrierer i danske forskeres brug af faciliteterne. Målgruppen for evalueringen er det politiske system og de forskningsfinansierende organer.

5. Deltagelse i EU's rammeprogrammer

EU's rammeprogrammer er en stadigt vigtigere kilde til finansiering af dansk forskning. Dansk deltagelse i rammeprogrammer understøttes af EuroCenter og forskningsrådssystemet. EuroCenter yder rådgivning til ansøgere, og såvel EuroCenter som de forskningsfinansierende organer bevilliger midler til at forberede ansøgninger til rammeprogrammet.

Flere lande har allerede gennemført mere eller mindre omfattende evalueringer af effekterne af deres deltagelse i rammeprogrammet. I Danmark mangler der imidlertid viden om betydningen af dansk deltagelse. Spørgsmålet er fx, hvad dansk deltagelse betyder for forskerne og forskningsmiljøerne, herunder om der skabes resultater, der ikke ville være skabt udelukkende med national finansiering eller i en national sammenhæng. Et andet spørgsmål er, i hvilket omfang dansk deltagelse bidrager til en internationalisering af dansk forskning.

Formålet med evalueringen er at skabe grundlag for politikudvikling på baggrund af en vurdering af den danske deltagelse i EU's rammeprogrammer. Herunder kan evalueringen vurdere de initiativer, der skal understøtte den danske deltagelse. Fokus er EU's 6. rammeprogram. Målgruppen for evalueringen er primært det politiske system. Inddrages de initiativer, der skal understøtte dansk deltagelse, kan evalueringen også anvendes af de forskningsfinansierende organer i forhold til valg og prioritering af virkemidler.

Evalueringer, som påtænkes igangsat i 2010

I det følgende er de enkelte evalueringer kort beskrevet med hensyn til formål og målgruppe.

1. Evaluering inden for sundhedsvidenskab

Det påtænkes at igangsætte en evaluering inden for det sundhedsvidenskabelige område i 2010. 2009 vil blive brugt på at kvalificere et sådant evalueringsforslag.

2. Energiprogrammer

Danmark har været et foregangsland inden for udvikling og brug af vedvarende energi. For at fastholde denne position kræves der fortsat forskning med udgangspunkt i såvel kendte som mindre kendte styrkepositioner inden for vedvarende energi.

Det Strategiske Forskningsråd har bevilliget midler til strategisk forskning inden for vedvarende energi og miljø siden henholdsvis 2004 og 2005. 'Vedvarende energi' omfatter forskning inden for vedvarende energi, der fokuserer på samspillet mellem vedvarende energiteknologier og det samlede energisystem. 'Energi og miljø' dækker bredt inden for flere videnskabelige områder af energi- og miljøforskning.

Formålet med at evaluere energiprogrammer er dels at bidrage til at skabe yderligere synlighed omkring forskningsindsatsen, dels at bidrage til udvikling af organiseringen og udmøntninger af forskningsprogrammer. Dette skal ske på baggrund af en vurdering af programmets organisering og udmøntning og på baggrund af, om programmet har opfyldt sit formål. Målgruppen for evalueringen er politiske system og forskningsrådssystemet.

3. Karriereveje for forskeruddannede

Evalueringen foreslås i forlængelse af de tidligere gennemførte evalueringer af forskeruddannelse og eventuelle evalueringer af støtte til post doc. og yngre forskere, der gennemføres som led i denne handlingsplan. På den baggrund kan der i slutningen af perioden gennemføres en tværgående evaluering, der samler op på karriereveje i forskningssystemet. Alternativt kan der gennemføres en samlet evaluering af virkemidler, der skal fremme karriere i forskningssystemet.

Formålet med evalueringen er at skabe grundlag for politik- og strategiudvikling på baggrund af en vurdering af, hvordan forskellige virkemidler understøtter rekruttering til og karriere i forskningssystemet som supplement til universiteternes karrieresystemer. Herunder skal evalueringen vurdere virkemidlernes betydning for kandidaternes karrierevej og virkemidlernes betydning for fx udvælgelse og opbygning af forskningskapacitet. Målgruppen for evalueringen er det politiske system og de forskningsfinansierende organer.